

Warsztaty GEOP w 2019 roku

Budowanie wspólnoty i kultury: żydowska architektura i urbanizacja w Polsce, maj 2019

Organizatorzy:

- Bard College, Annandale-on-Hudson, Nowy Jork
- Hebrajski Uniwersytet w Jerozolimie
- Uniwersytet Michigan
- Uniwersytet Wrocławski

Warsztat był poświęcony zagadnieniu kształtowania tożsamości polskich Żydów oraz refleksji nad jej budowaniem w kontekście tworzenia krajobrazu kulturowego. Wśród kluczowych problemów znalazły się pytania dotyczące rodzajów budownictwa i wzorców osadniczych tworzonych przez Żydów na ziemiach polskich, w różnych okresach historycznych. Uczestnicy warsztatu badali w jaki sposób Żydzi potwierdzali swoją obecność w przestrzeni geograficznej, społecznej, politycznej i kulturowej poprzez architekturę, oraz co architektura może powiedzieć nam o relacjach Żydów z nie-Żydami. Zastanawiali się również nad tym w jaki sposób żydowski charakter przestrzeni odzwierciedlany jest w różnych tekstach, oraz jakimi środkami muzeum oraz praktyki związane z kulturą pamięci reagują na zmianę tych procesów wynikającą z tragedii Zagłady. Dzięki użyciu rozmaitej optyki (historycznej, literaturoznawczej, historii sztuki i antropologii) oraz skal obserwacji i pojęć (od poziomu mikrostruktur poprzez sąsiedztwo aż do sztetla i obszaru miasta), uczestnicy warsztatu pochylili się nad zagadnieniem: jak i przez kogo, żydowska architektura była tworzona, wykorzystywana, przedstawiana i zapamiętana. [PROGRAM TUTAJ \[PDF\] >>](#)

Karczma żydowska: od architektury do fantazmatu, czerwiec 2019

Organizatorzy:

- Uniwersytet Chicagowski
- Instytut Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego

Dyskusje podczas warsztatu skoncentrowały się na rozpatrywaniu 'żydowskiej karczmy' jako swego rodzaju „instytucji” kulturalnej, jej wymiarów w przeszłości i teraźniejszości.

Uczestnicy warsztatów zastanowili się nad typologią i materialnym obliczem karczmy jako wzorca architektury wernakularnej. Podjęli też temat wizerunku żydowskiej tawerny w

literaturze i innych obszarach sztuki, zwracając szczególną uwagę na warstwy związane z interakcją społeczną (karczma jako miejsce spotkań różnych grup etnicznych i religijnych, przestrzeń działalności politycznej i/lub nielegalnej). Refleksja obejmowała także problem transmisji wzorców muzyki i kulinariów do przestrzeni społecznej. Uczestnicy zastanowili się w jaki sposób fantazmatyczna, powojenna nieobecność żydowskiej gospody zmieniała się diametralnie objawiając współcześnie swój kulturowy i społeczny byt. Badali również dlaczego i w jaki sposób karczma żydowska stała się obecnie jednym z emblematów żywotności żydowskiej kultury. [PROGRAM TUTAJ \[PDF\] >>](#)

Działalność JOINT-u w Polsce i w krajach sąsiadujących w latach 1945-1989: rzeczywistość a wyobrażenia, sierpień 2019

Organizatorzy:

- JDC Archiwum
- JDC Polska
- Wydział Studiów Hebrajskich i Żydowskich Uniwersytetu Nowojorskiego im. J. H. Skirballa
- Instytut Studiów Izraelskich i Żydowskich na Uniwersytecie Columbia

Warsztaty były poświęcone pracy JOINT-u (American Joint Distribution Committee) w Europie Środkowowschodniej w czasach socjalizmu. JOINT był najważniejszą organizacją dobroczynną wspierającą życie żydowskie w różnych krajach tego regionu. W okresie stalinizmu propaganda rażąco zniekształcała obraz pracy JOINT-u i opisywała go jako organizację szpiegowską. Ostatecznie jego działalność została zakazana w krajach socjalistycznych, choć później ją wznowiono. JOINT wyłożył fundusze na stworzenie wielu żydowskich instytucji społecznych, kulturalnych i młodzieżowych. W czasach politycznych wstrząsów takich jak wydarzenia w 1956 na Węgrzech, a także w 1968 w Polsce i Czechosłowacji JOINT również pomagał tym, którzy chcieli opuścić kraje za Żelazną Kurtyną. Podczas warsztatu grupa międzynarodowych badaczy analizowała rolę, wkład JOINT-u w kontynuowaniu żydowskiego życia w Europie Środkowowschodniej oraz jak był on w stanie pokonywać polityczne ograniczenia w regionie tak, aby zapewnić pomoc żydowskiej społeczności. Debatowali również nad pytaniem jak powinniśmy dziś rozumieć ataki komunistycznej propagandy na JOINT. [PROGRAM TUTAJ \[PDF\] >>](#)